

พลวัตในตลาดแรงงานไทย: ปัจจัยที่กำหนดและฤดูกาลของการจ้างงาน

ณัฐนันท์ วิจิตรอักษร

อัมมาร สยามวาลา

ชนม์นิธิศ ไชยสิงห์ทอง

TDRI

นิยามและข้อกำหนดบางประการ

นิยาม

การจำแนก formal และ informal ใช้สถานะและจำนวนชั่วโมงการทำงาน

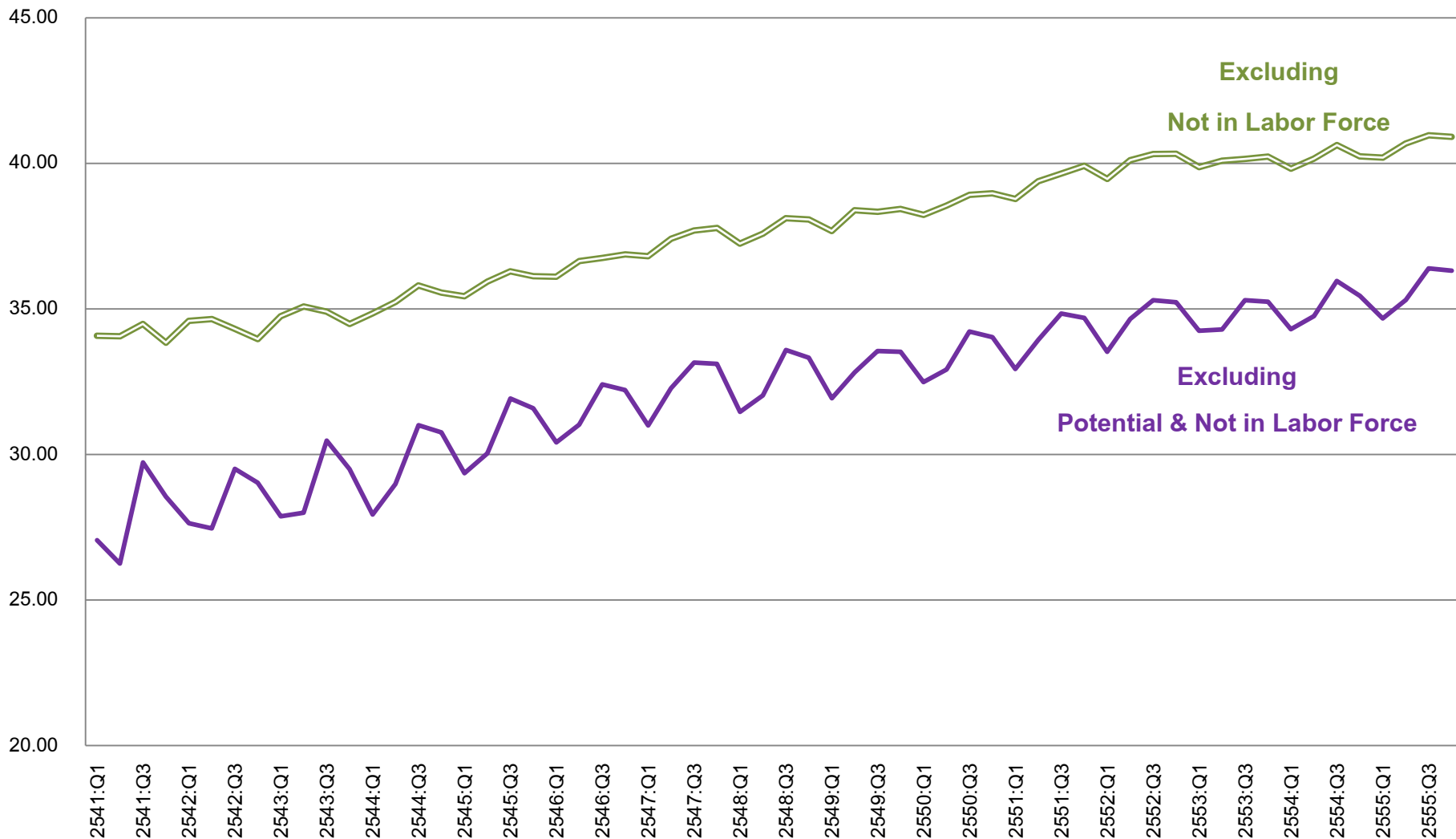
- **Formal:** พนักงานรัฐวิสาหกิจ
นายจ้าง และ ลูกจ้างเอกชนที่มีชั่วโมงการทำงาน ≥ 35 ชั่วโมง
- **Informal:** ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว
ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง
นายจ้าง และ ลูกจ้างเอกชนที่มีชั่วโมงการทำงาน < 35 ชั่วโมง
- ไม่นับรวมข้าราชการ
- จำแนกกลุ่มอาชีพออกเป็นภาคเกษตรและที่มิใช่ภาคเกษตร

ข้อกำหนด

- ในการวิเคราะห์ให้ใช้สัดส่วนของจำนวนแรงงานในแต่ละ sector เพื่อปรับฐานข้อมูล

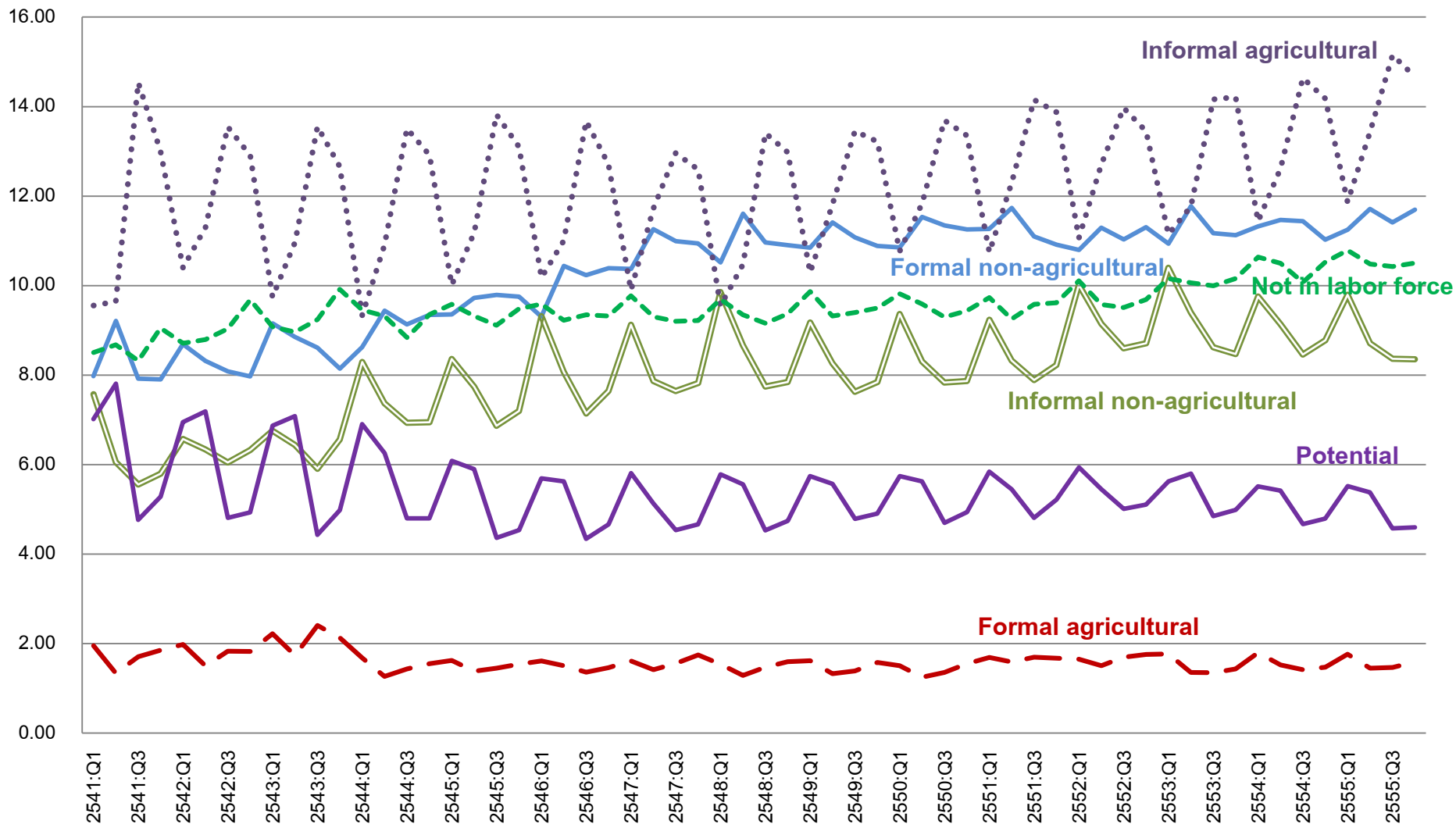
จำนวนแรงงานรายไตรมาส ปี 2541 - 2555

จำนวนแรงงาน
(ล้านคน)

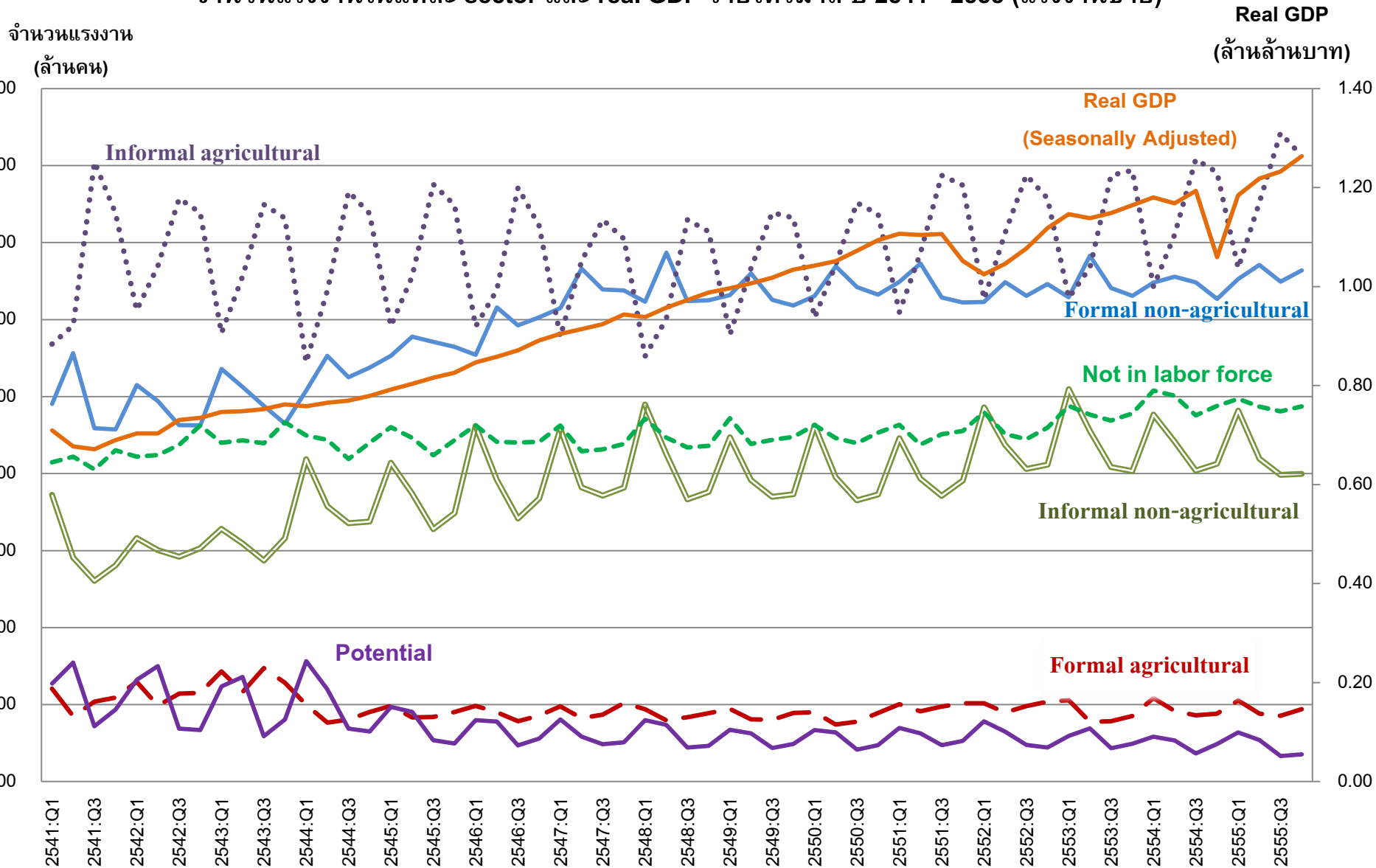

จำนวนแรงงาน
(ล้านคน)

จำนวนแรงงานในแต่ละ sector รายไตรมาส ปี 2541 – 2555 (รวมชายหญิง)

จำนวนแรงงานในแต่ละ sector และ real GDP รายไตรมาส ปี 2541 - 2555 (แรงงานชาย)

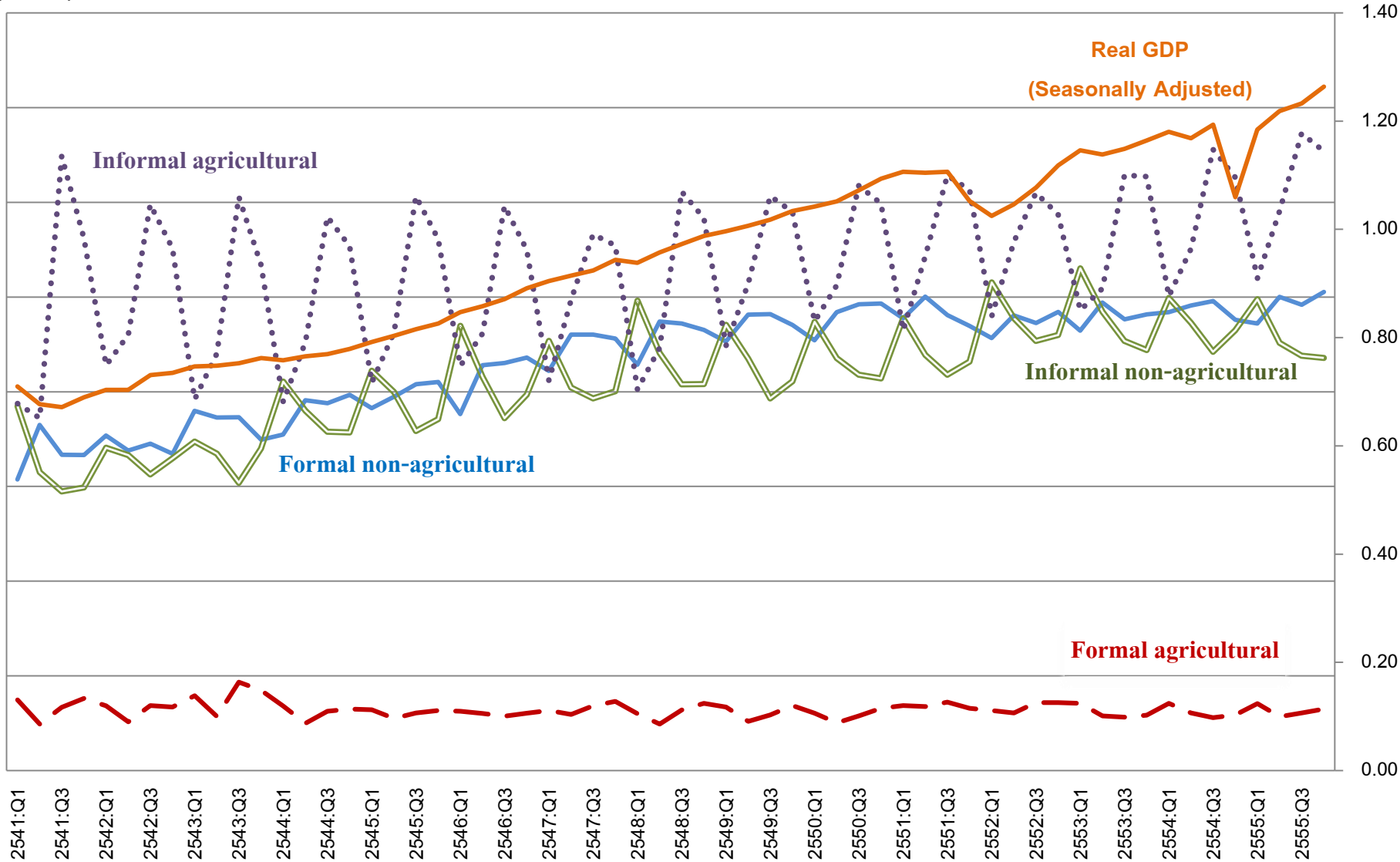

พลวัตของการจ้างงานและบทบาทของผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ (ต่อ)

จำนวนแรงงานในแต่ละ sector และ real GDP รายไตรมาส ปี 2541 - 2555 (แรงงานหญิง)

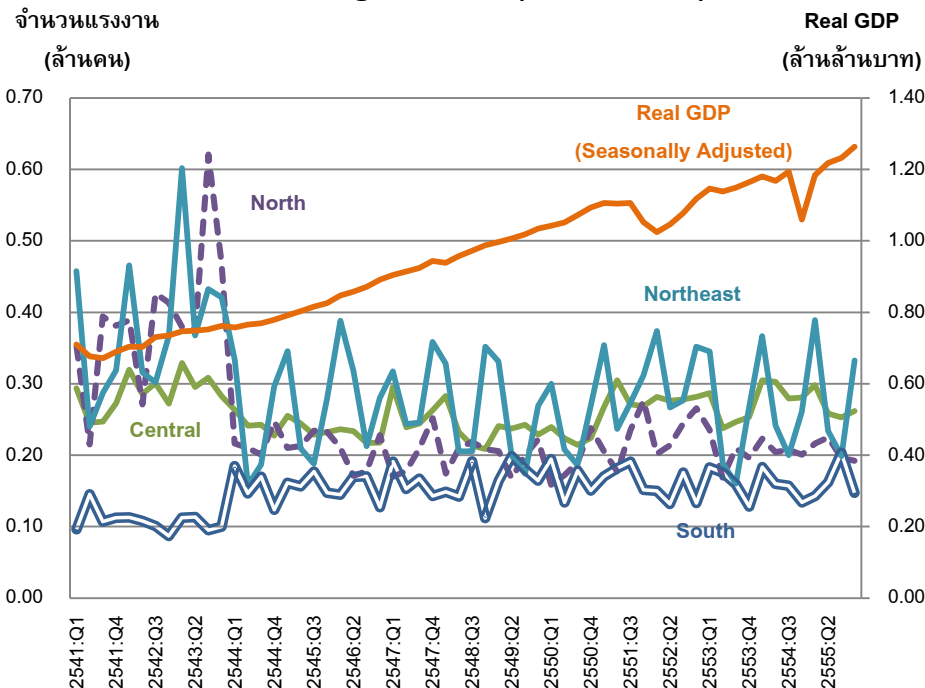
จำนวนแรงงาน
(ล้านคน)

Real GDP
(ล้านบาท)

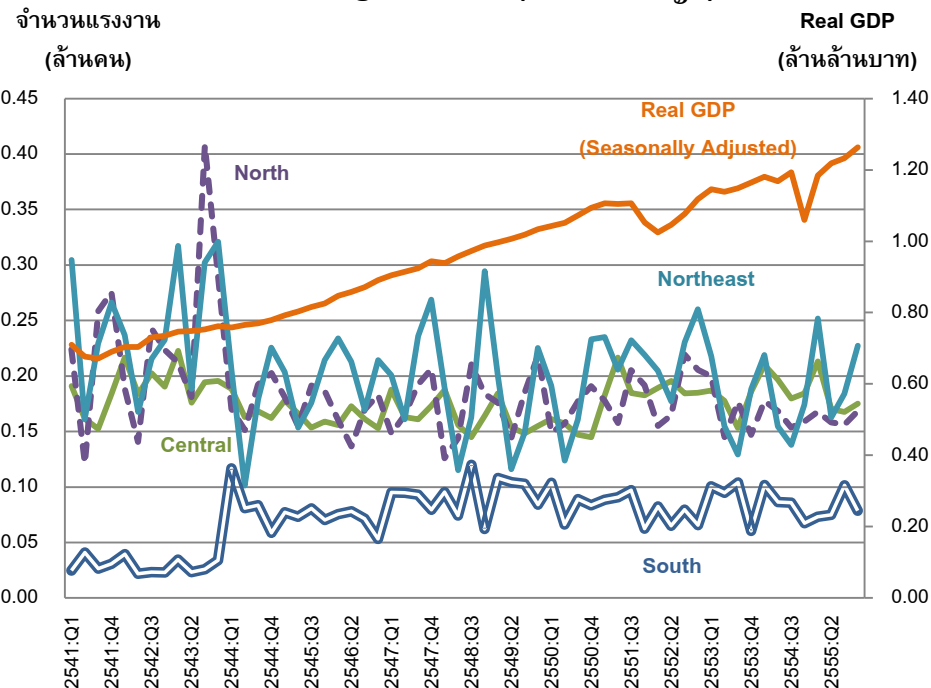

จำนวนแรงงาน formal agricultural รายภาค และ real GDP รายไตรมาส ปี 2541 - 2555

Formal agricultural (แรงงานชาย)

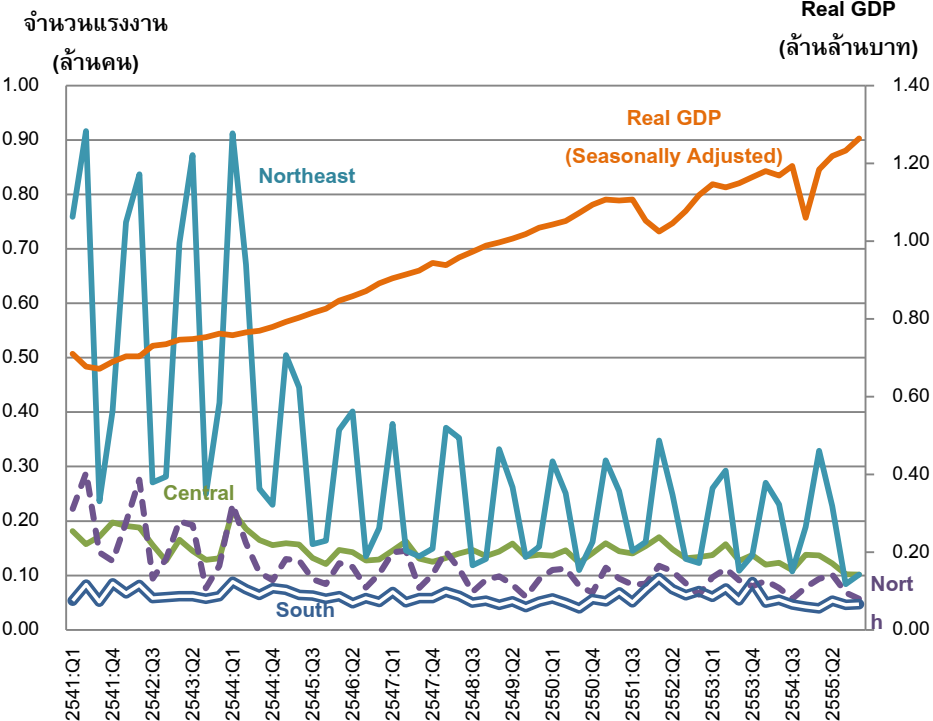
Formal agricultural (แรงงานหญิง)

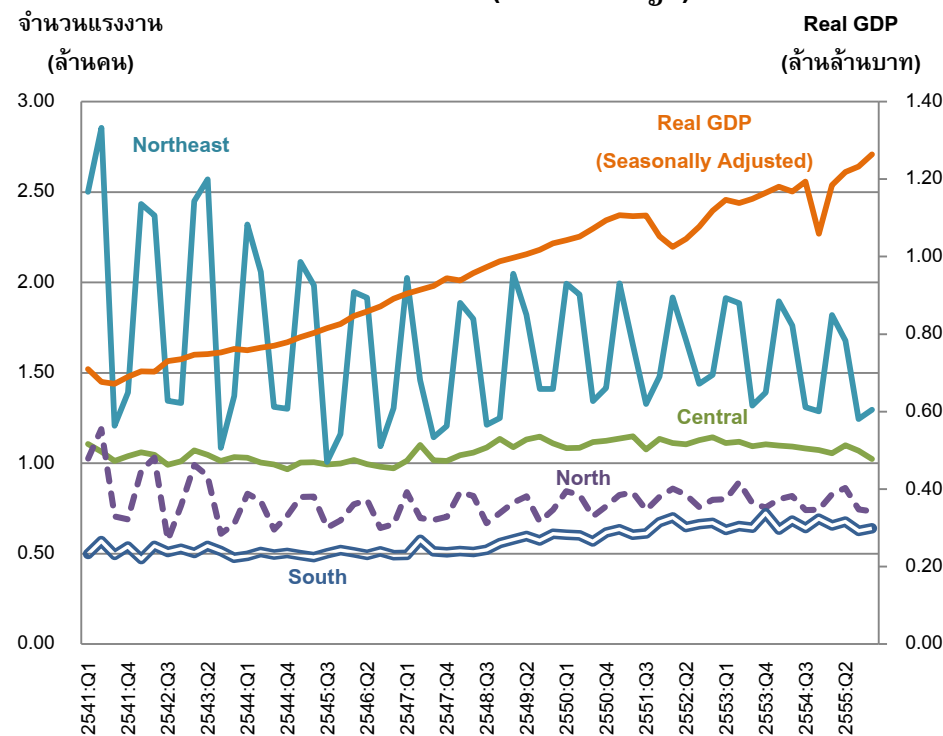
พลวัตของการจ้างงานและบทบาทของผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ (ต่อ)

จำนวนแรงงาน potential รายภูมิภาค และ real GDP รายไตรมาส ปี 2541 - 2555

Potential (แรงงานชาย)

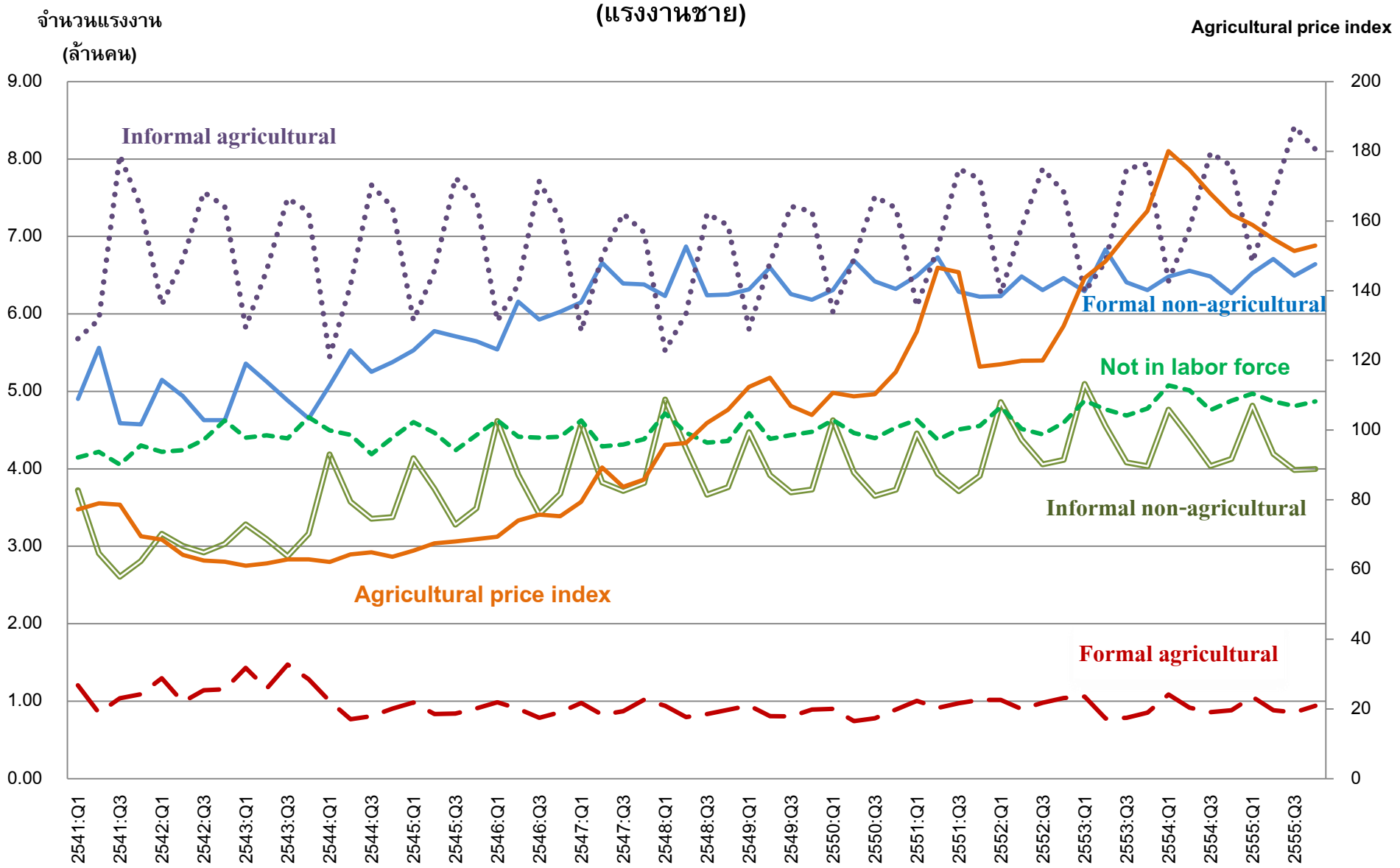

Potential (แรงงานหญิง)

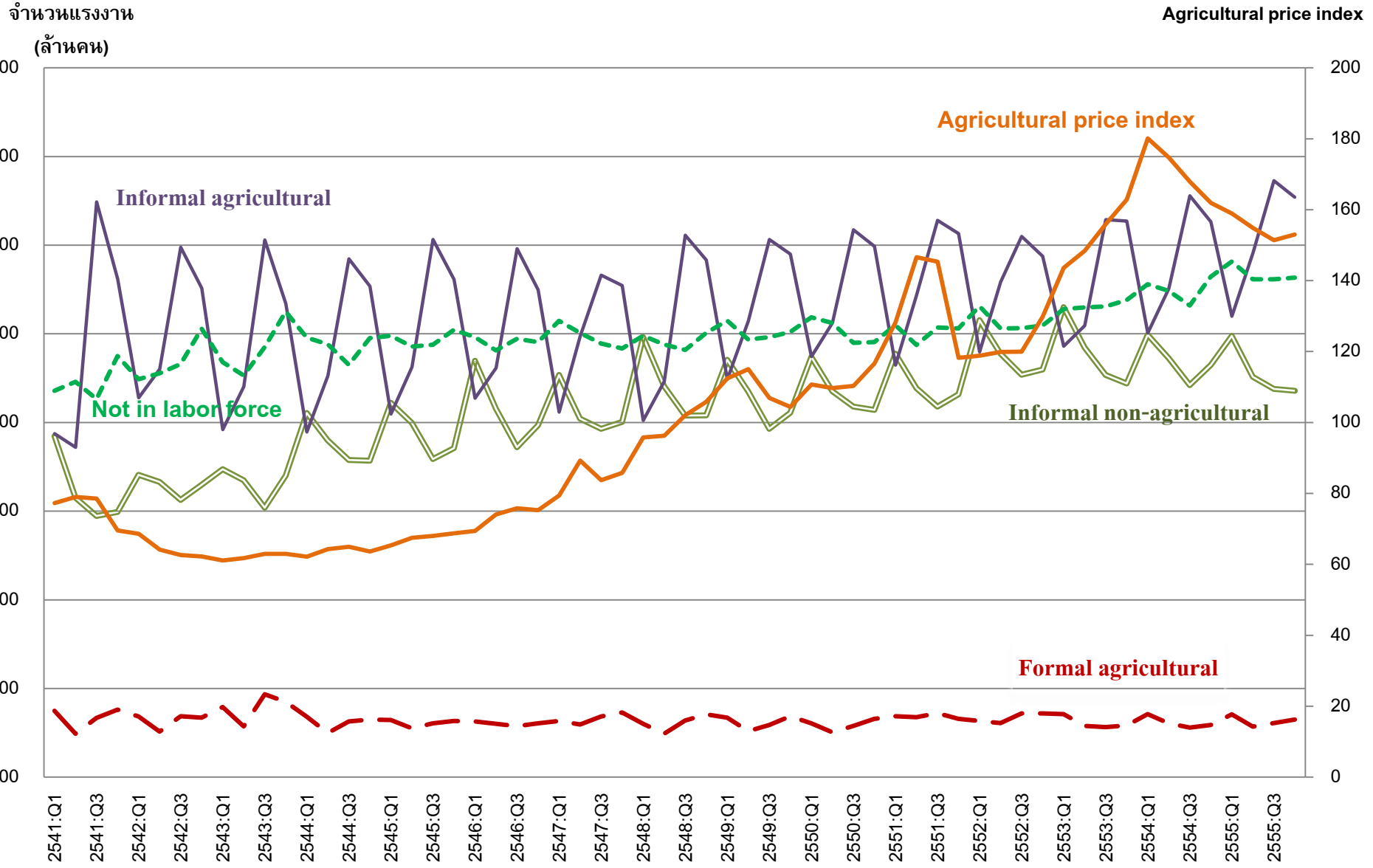

จำนวนแรงงานในแต่ละ sector และ agricultural price index รายไตรมาส ปี 2541 - 2555

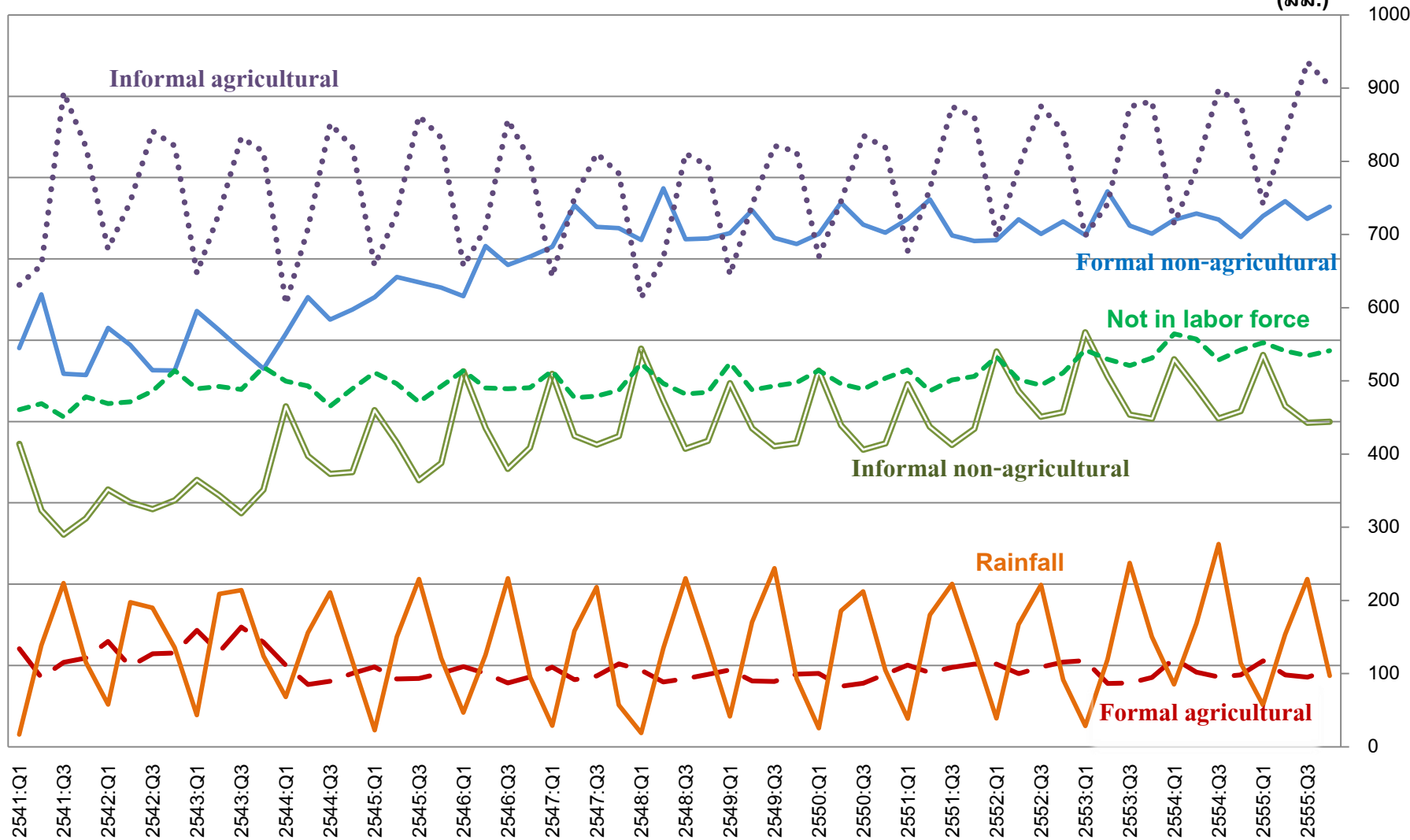
จำนวนแรงงานในแต่ละ sector และ agricultural price index รายไตรมาส ปี 2541 - 2555 (แรงงานหญิง)

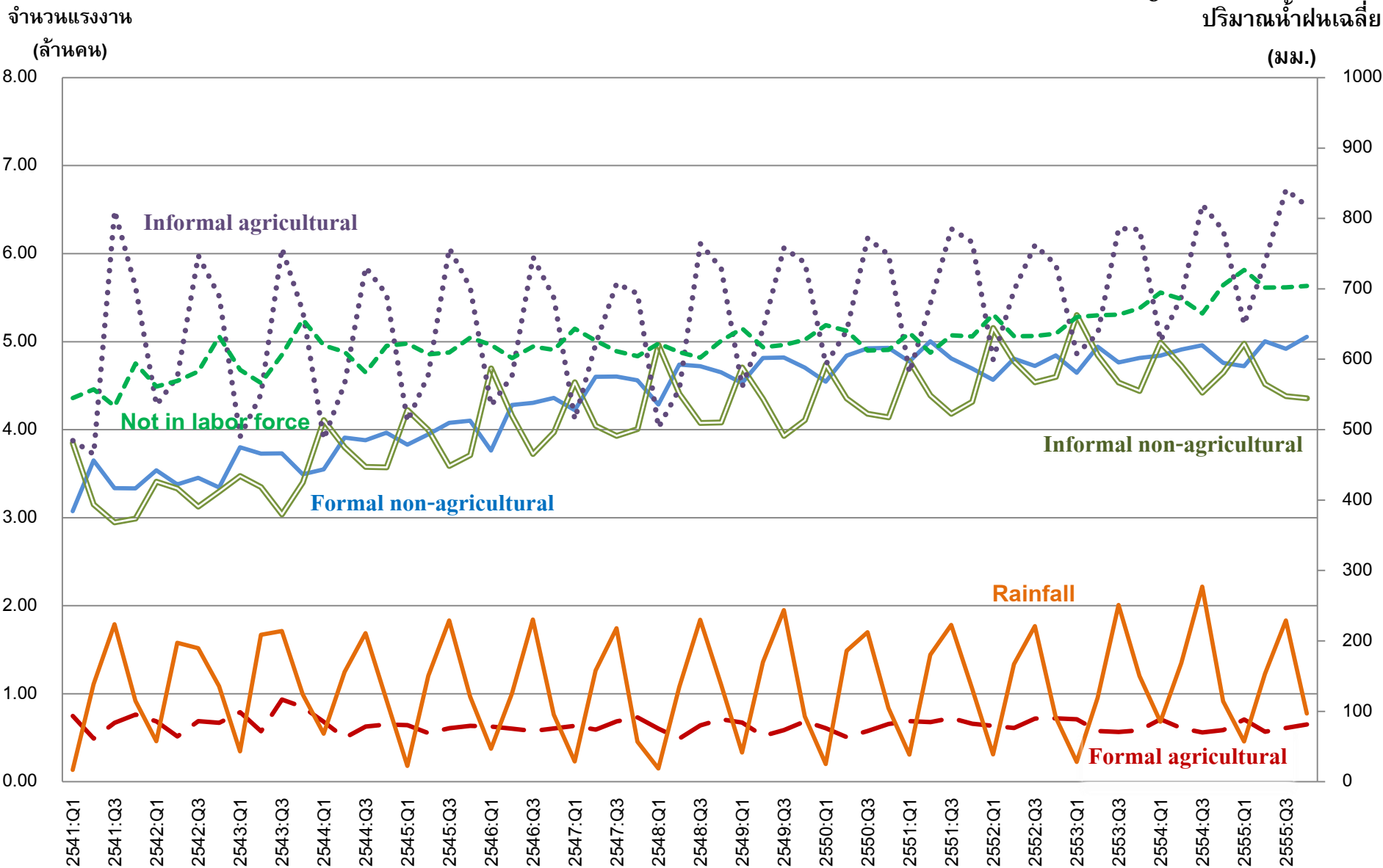
จำนวนแรงงานในแต่ละsector และปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย รายไตรมาส ปี 2541 - 2555 (เพศชาย)

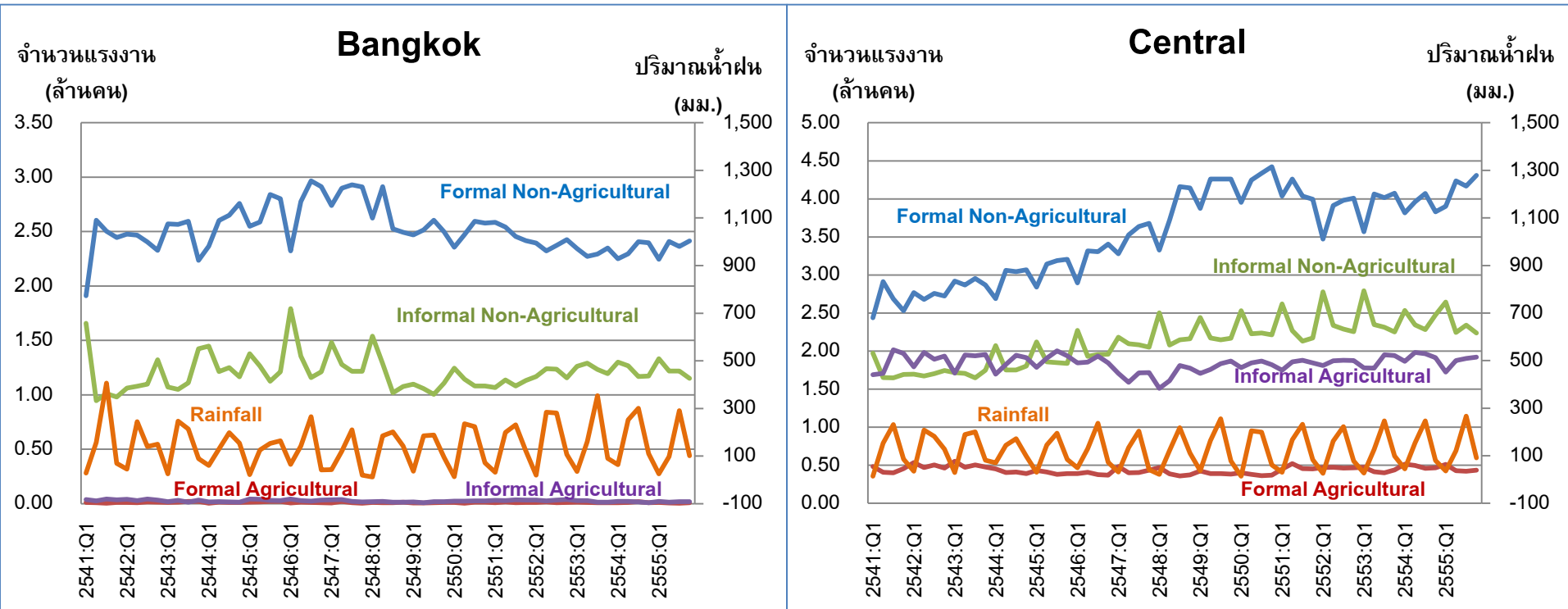
จำนวนแรงงาน
(ล้านคน)

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย
(มม.)

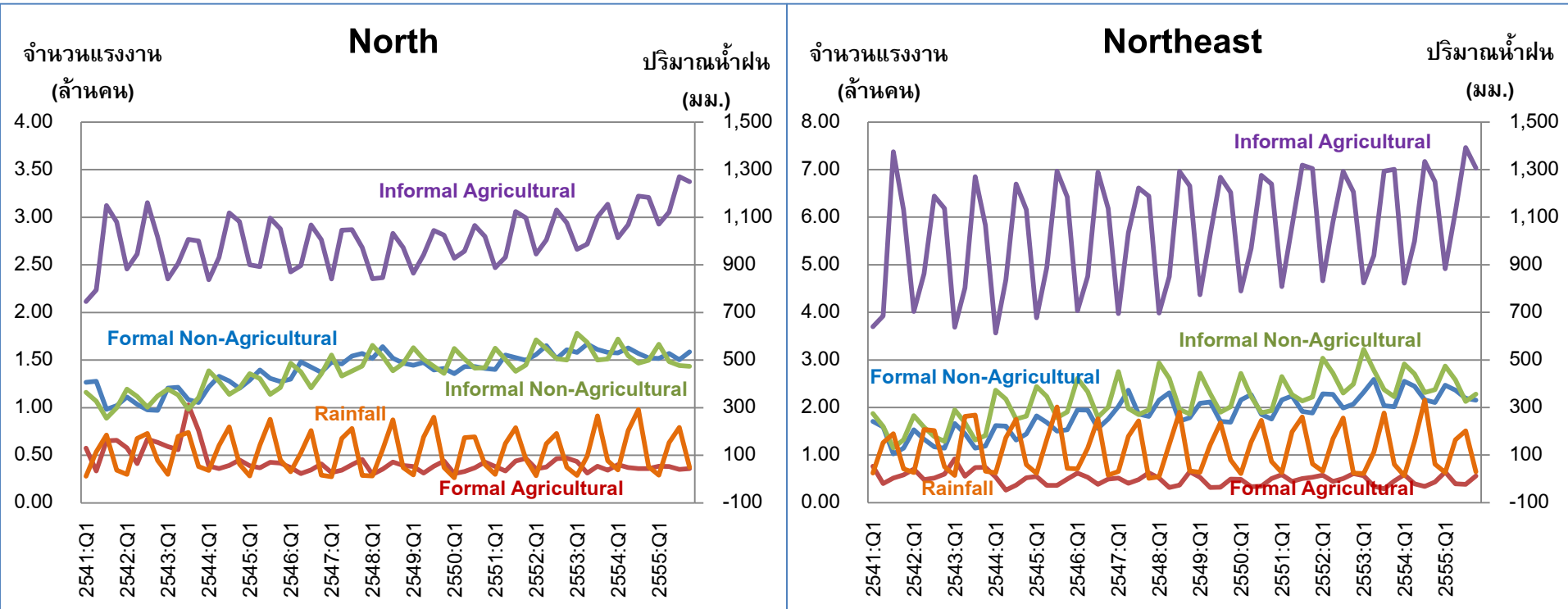
จำนวนแรงงานในแต่ละsector และปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย รายไตรมาส ปี 2541 - 2555 (พศหญิง)

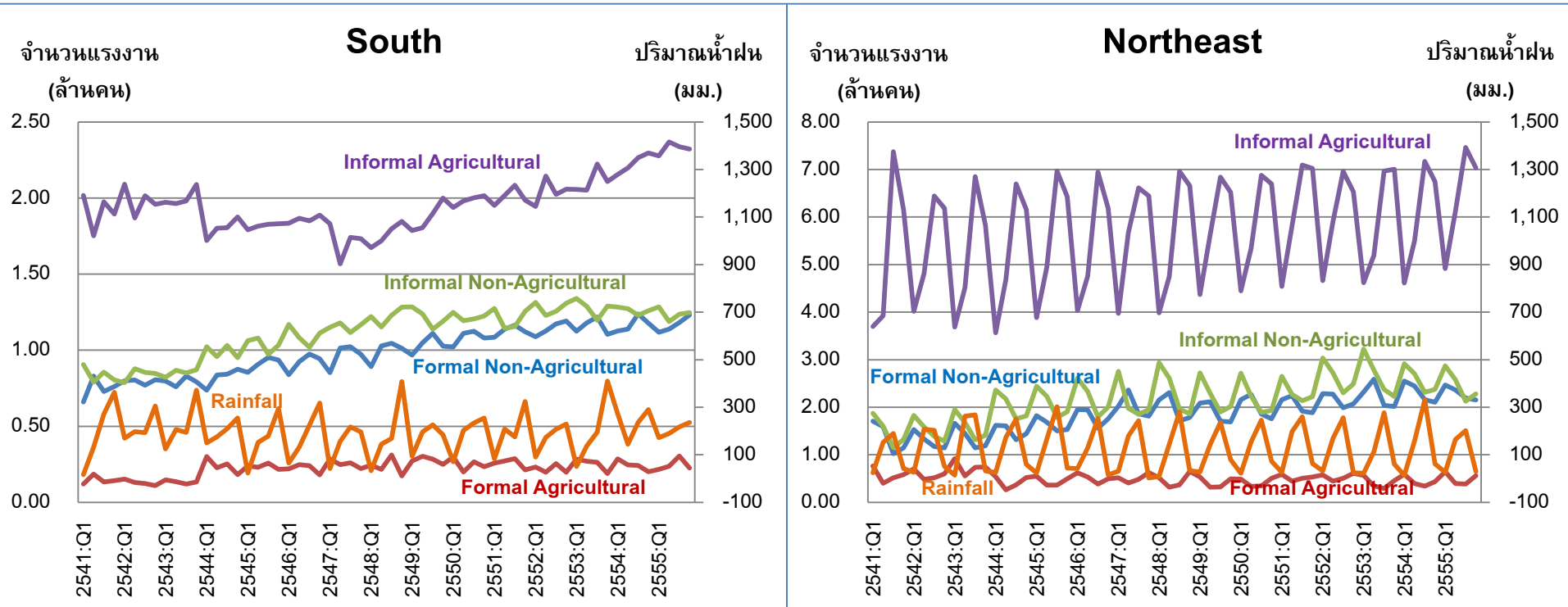

- ความผันผวนตามฤดูกาล (seasonality) ในกลุ่ม formal non-agri และ informal non-agri ส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม
- การจ้างงานในกลุ่ม formal non-agri และ informal non-agri มีแนวโน้มที่คล้ายกัน แต่การเคลื่อนไหวในระยะยาวของ formal non-agri อาจสอดคล้องกับวัฏจักรเศรษฐกิจมากกว่า

*Agriculture ในกรุงเทพฯ มีประมาณ 5 หมื่นคน

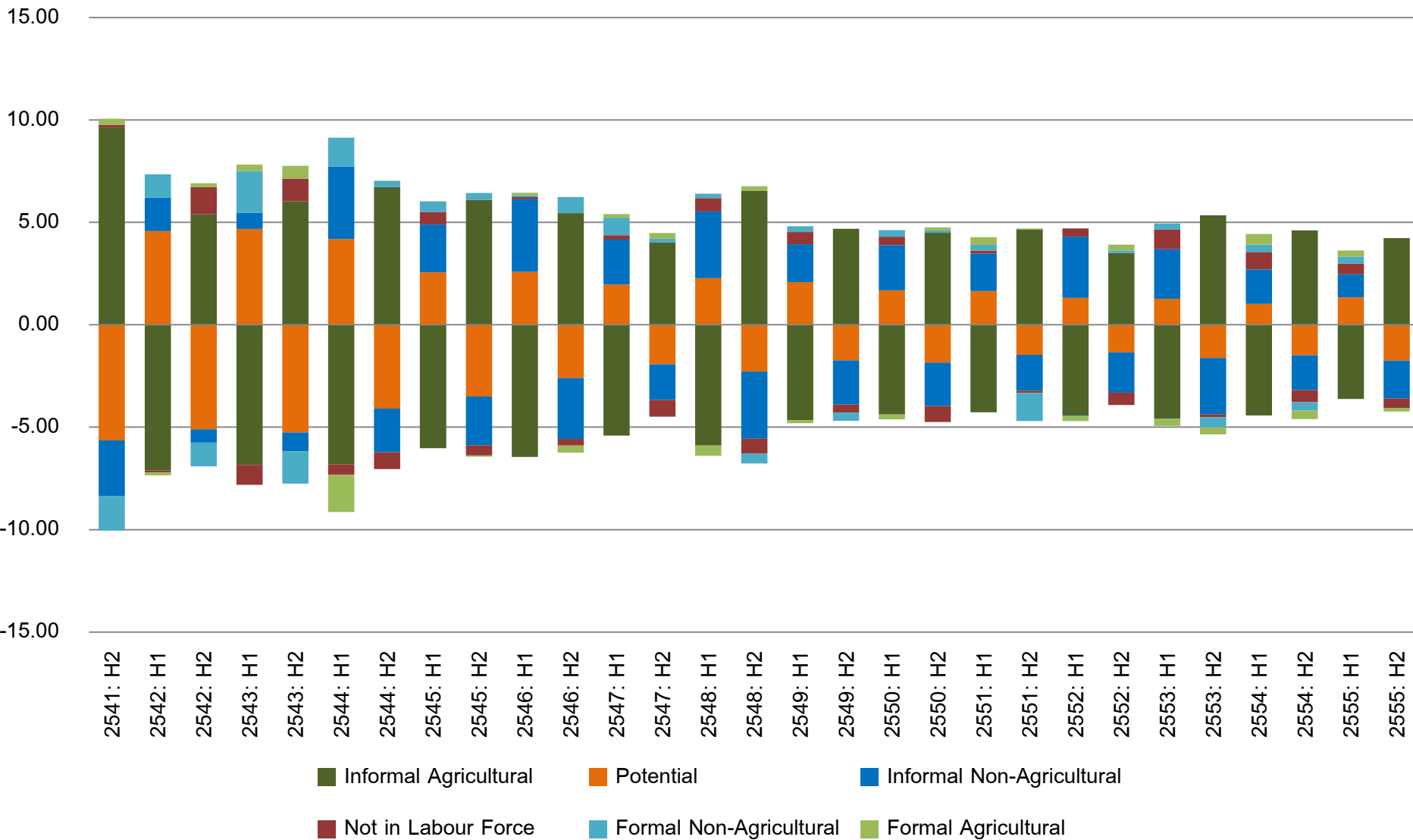
- พลวัตของการจ้างงานในแต่ละ sector ทั้งภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีลักษณะคล้ายกัน
- Formal non-agri และ informal non-agri ในแต่ละภาคเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกัน
- ความผันผวนตามฤดูกาลของการจ้างงาน informal agri ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีขนาดใหญ่

- พลวัตการจ้างงานของ informal agri ในภาคใต้ผันผวนตามฤดูกาลต่างจากภาคอื่น
- ความผันผวนของการจ้างงานของ formal non-agri ในภาคใต้ส่วนใหญ่ลดลงใน Q1 และของ formal agri ส่วนใหญ่เพิ่มขึ้นใน Q1

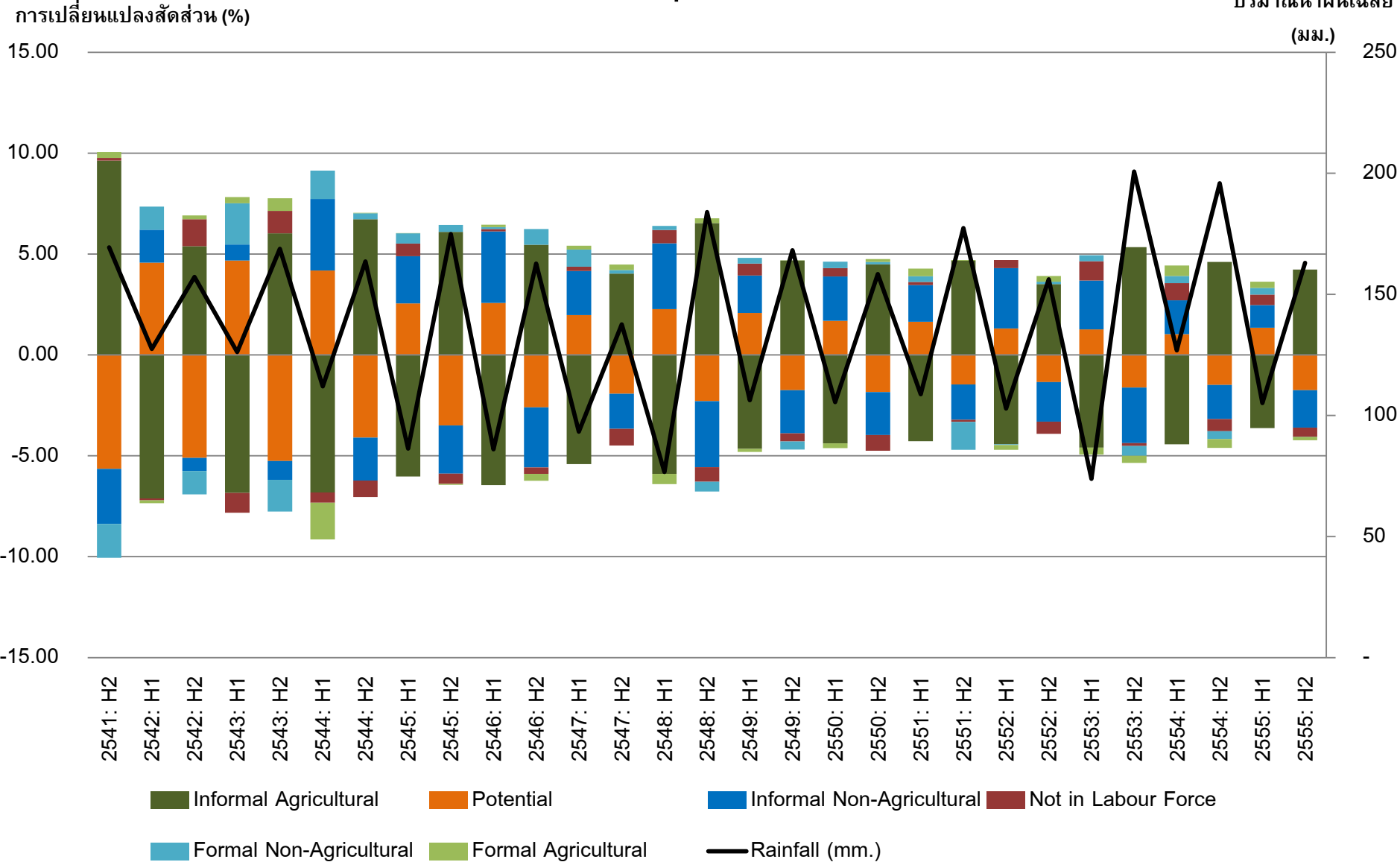
การเปลี่ยนแปลงสัดส่วนแรงงานทุก 2 ไตรมาส (ครึ่งปี)

การเปลี่ยนแปลงสัดส่วน (%)

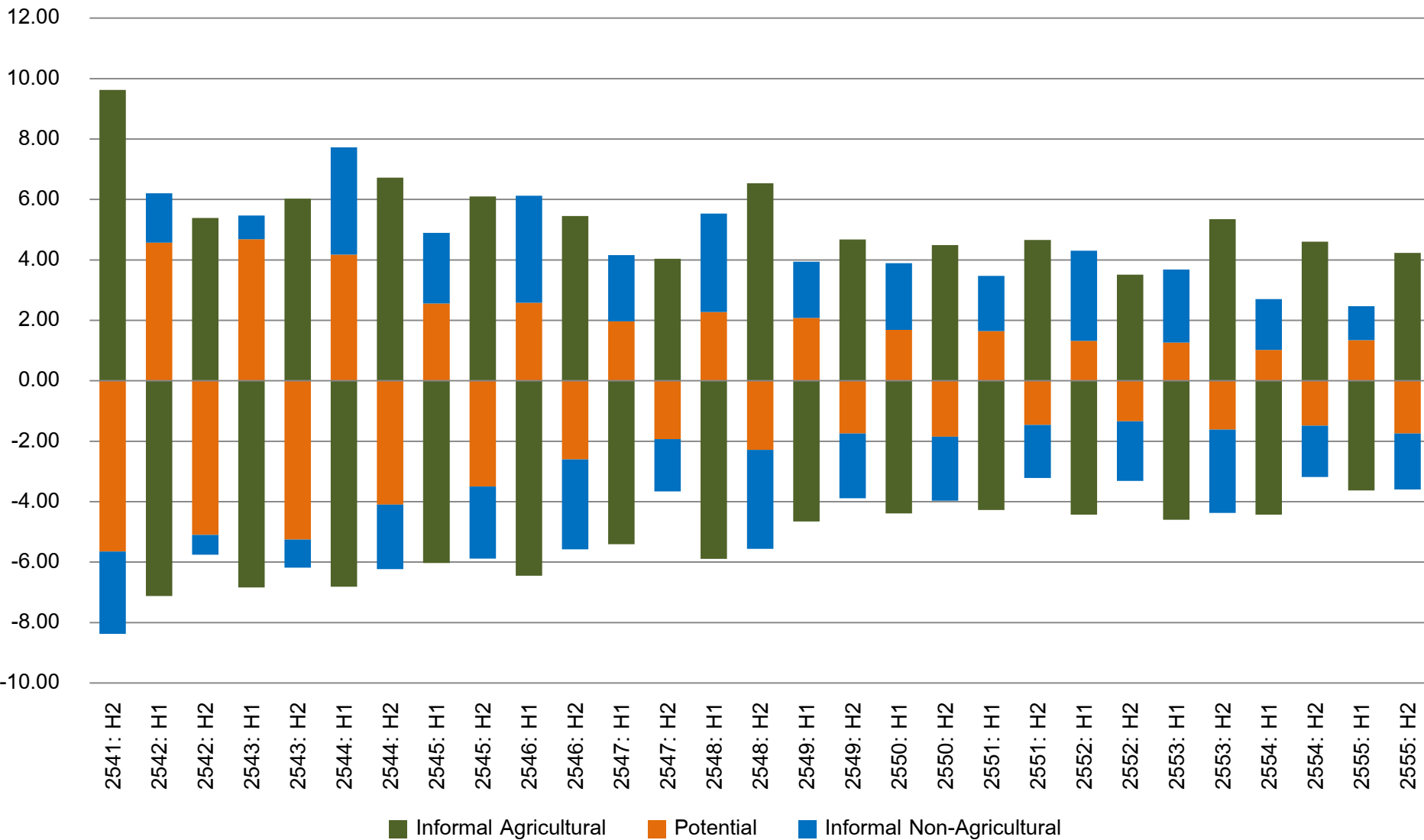

การเปลี่ยนแปลงสัดส่วนแรงงานทุก 2 ไตรมาส และปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย

การเปลี่ยนแปลงสัดส่วนแรงงานทุก 2 ไตรมาส

การเปลี่ยนแปลงสัดส่วน (%)

TDRI ปัจจัยที่มีผลต่อผลวัตของการจ้างงานราย sector และภาค

วัตถุประสงค์

- เพื่อพิจารณาปัจจัยที่อาจมีผลต่อผลวัตของสัดส่วนแรงงานในแต่ละ sector และภาค
- ปัจจัยในระดับจุลภาคประกอบด้วย อายุ และจำนวนปีที่ศึกษา
- ปัจจัยในระดับมหภาคประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงที่ปรับความผันผวนตามฤดูกาล (เพื่อดูผลจากแนวโน้มและวัฏจักรเศรษฐกิจ) ดัชนีราคาสินค้าเกษตร และปริมาณน้ำฝน
- ปัจจัยอื่น ๆ อาทิ สัดส่วนการจ้างงานใน sector ในไตรมาสก่อนหน้า

การประมาณค่า

- ใช้วิธีการ OLS ในการประมาณค่าสมการ
- ใช้ตัวแปรหุ่นเพื่อควบคุมความผันผวนตามฤดูกาลรายไตรมาส

ปัญหาจากการประมาณค่าสมการ

- ปัญหา autocorrelation (ที่อาจเกิดจากข้อมูลอนุกรมเวลา) มิใช่ปัญหาหลักในกรณีนี้

Male						Female					
Formal agriculture	BKK	Central	North	Northeast	South	Formal agriculture	BKK	Central	North	Northeast	South
Root MSE	0.0012	0.0046	0.0168	0.0073	0.0068	Root MSE	0.0006	0.0028	0.0087	0.0050	0.0050
Age	-	-0.0104	-	-0.0080	-	Age	0.0001	-	-	-0.0085	0.0057
Age ²	-	0.0002	-	0.0001	-	Age ²	0.0000	-	-	0.0001	-0.0001
Schooling	0.0001	-0.0001	0.0032	0.0086	-0.0039	Schooling	-0.0001	0.0008	0.0016	-0.0016	-0.0049
Real GDP (Seasonally Adj)	-0.0019	-0.0478	-0.1662	-0.0392	0.0339	Real GDP (Seasonally Adj)	-0.0012	-0.0299	-0.0528	-0.0025	0.0490
Rainfall	-	-	-	-	-	Rainfall	-0.0049	-	-	-	-
Agri price index	0.0000	0.0001	0.0004	-0.0001	-0.0002	Agri price index	0.0000	0.0001	0.0001	0.0000	-0.0001
Informal agri(t-2)	0.0306	0.0839	0.1590	0.0746	-0.1325	Informal agri(t-2)	0.1872	0.1167	-0.0776	-0.0450	-0.1199
Q1	0.0028	0.2132	0.0935	0.1071	0.1093	Q1	-0.0009	0.0301	0.1004	0.2210	-0.0185
Q2	0.0033	0.2090	0.0912	0.0889	0.1075	Q2	0.0000	0.0276	0.0957	0.2099	-0.0242
Q3	0.0035	0.2095	0.1113	0.0969	0.1098	Q3	0.0002	0.0276	0.1049	0.2080	-0.0205
Q4	0.0034	0.2087	0.1099	0.1021	0.0987	Q4	-0.0003	0.0279	0.1043	0.2160	-0.0284

p-value <= 0.01
p-value <= 0.05
p-value <= 0.10

- ในภาคกลางและตะวันออกเฉียงเหนือ แรงงานส่วนใหญ่อาจเป็นกลุ่มที่มีอายุสูงขึ้น
- Real GDP มีผลอย่างมีนัยสำคัญในเกือบทุกภาค
- ปริมาณน้ำฝนมีผลต่อสัดส่วนแรงงานหญิงในกรุงเทพฯ ในทิศทางตรงกันข้าม
- ดัชนีราคาสินค้าเกษตรมีผลอย่างมีนัยสำคัญในภาคกลางและภาคใต้
- กรณีภาคใต้ สัดส่วนแรงงานใน informal agri (t-2) มีผลต่อสัดส่วนแรงงานใน formal agri ในทิศทางตรงกันข้าม

Male						Female					
Formal non-agriculture	BKK	Central	North	Northeast	South	Formal non-agriculture	BKK	Central	North	Northeast	South
Root MSE	0.0226	0.0089	0.0131	0.0082	0.0085	Root MSE	0.0144	0.0088	0.0056	0.0062	0.0052
Age	-0.0937	-0.0336	-0.0326	-	-	Age	0.0369	0.0477	-0.0049	-0.0036	-0.0151
Age ²	0.0011	0.0002	0.0004	-	-	Age ²	-0.0006	-0.0010	0.0001	0.0000	0.0002
Schooling	0.0210	0.0163	0.0070	-0.0068	-0.0092	Schooling	0.0249	0.0319	-0.0022	-0.0075	-0.0036
Real GDP (Seasonally Adj)	0.1253	0.2520	0.0436	0.0972	0.0721	Real GDP (Seasonally Adj)	0.0631	0.1662	0.0460	0.1026	0.0468
Rainfall	-	-	-	-0.0931	-	Rainfall	-	-	-	-	-
Agri price index	-0.0001	-0.0003	-0.0003	-0.0001	-0.0001	Agri price index	-0.0003	0.0000	-0.0001	0.0000	0.0000
Informal non-agri(t-1)	-0.3701	0.4767	0.9178	0.3473	0.3146	Informal non-agri(t-1)	0.1172	0.5646	0.2931	0.1759	0.0761
Informal non-agri(t-2)	0.1850	0.3087	0.1742	0.3096	0.1712	Informal non-agri(t-2)	0.2485	0.0971	0.3467	0.1498	0.2309
Q1	2.0603	0.8123	0.6282	0.0731	0.1278	Q1	-0.5136	-0.6978	0.0983	0.1388	0.2841
Q2	2.0908	0.8214	0.6116	0.0640	0.1375	Q2	-0.5041	-0.6946	0.0961	0.1324	0.2883
Q3	2.0890	0.8203	0.6003	0.0298	0.1415	Q3	-0.4997	-0.6868	0.0896	0.1195	0.2904
Q4	2.0810	0.8270	0.6151	0.0306	0.1376	Q4	-0.5024	-0.6855	0.0969	0.1270	0.2892

p-value <= 0.01

p-value <= 0.05

p-value <= 0.10

- จำนวนปีที่ศึกษาให้ผลที่แตกต่างกันในกรณีแรงงานชายและหญิง
- Real GDP มีผลอย่างมีนัยสำคัญเกือบทุกภาค ขณะที่ดัชนีราคาสินค้าเกษตรมีผลในกรณีแรงงานชาย
- ปริมาณน้ำฝนมีผลต่อสัดส่วนแรงงานชายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในทิศทางตรงกันข้าม
- สัดส่วนแรงงานใน informal non-agri ที่ในสองไตรมาสที่ผ่านมาส่วนใหญ่มีผลอย่างมีนัยสำคัญและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

Male						Female					
Informal agriculture	BKK	Central	North	Northeast	South	Informal agriculture	BKK	Central	North	Northeast	South
Root MSE	0.0019	0.0082	0.0143	0.0173	0.0184	Root MSE	0.0013	0.0054	0.0155	0.0241	0.0127
Age	-0.0003	-	-0.0383	-0.0627	-	Age	-	-0.0203	-	-0.0850	-0.0989
Age ²	0.0000	-	0.0003	0.0006	-	Age ²	-	0.0002	-	0.0009	0.0010
Schooling	-0.0002	0.0023	-0.0159	-0.0168	-0.0102	Schooling	-0.0001	0.0092	0.0026	-0.0588	0.0147
Real GDP (Seasonally Adj)	0.0043	-0.0764	0.0323	0.0363	-0.0701	Real GDP (Seasonally Adj)	-0.0016	-0.0285	-0.0796	0.2723	0.0397
Agri price index	0.0000	0.0002	0.0004	0.0001	0.0004	Agri price index	0.0000	0.0002	0.0003	0.0002	-0.0001
Rainfall	-	-	-	-	-	Rainfall	-	-	-	-	0.1019
Informal agri(t-1)	0.4286	0.5995	0.4613	0.0672	0.5666	Informal agri(t-1)	0.4589	0.4247	0.3062	-0.1137	0.1991
Q1	0.0071	0.1028	1.1016	1.8020	0.2382	Q1	0.0041	0.6019	0.1921	2.1286	2.3784
Q2	0.0058	0.1198	1.1318	1.8716	0.2442	Q2	0.0038	0.6105	0.2157	2.1570	2.3653
Q3	0.0060	0.1243	1.1626	1.9601	0.2517	Q3	0.0038	0.6161	0.2636	2.2764	2.3738
Q4	0.0067	0.1189	1.1364	1.9258	0.2528	Q4	0.0037	0.6096	0.2323	2.2555	2.3628

p-value <= 0.01
p-value <= 0.05
p-value <= 0.10

- ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและใต้ แรงงานหญิงส่วนใหญ่อาจเป็นกลุ่มที่มีอายุสูง
- Real GDP ไม่ค่อยมีผล ขณะที่ดัชนีราคาสินค้าเกษตรมีผลในกรณีแรงงานชาย
- ปริมาณน้ำฝนมีผลในทิศทางเดียวกันกับสัดส่วนแรงงานหญิงในภาคใต้
- สัดส่วนแรงงานของไนไตรมาสก่อนหน้ามีผลต่อไตรมาสปัจจุบันในทิศทางเดียวกัน
- ความผันผวนตามฤดูกาลมีค่อนข้างสูง

Male						Female					
Informal non-agriculture	BKK	Central	North	Northeast	South	Informal non-agriculture	BKK	Central	North	Northeast	South
Root MSE	0.0196	0.0066	0.0093	0.0113	0.0094	Root MSE	0.0129	0.0068	0.0080	0.0100	0.0096
Age	-	-0.0656	-0.0085	-0.0520	-0.0736	Age	-0.0434	-0.0278	-0.0398	-0.0701	-0.0596
Age ²	-	0.0007	0.0001	0.0006	0.0009	Age ²	0.0004	0.0003	0.0004	0.0009	0.0007
Schooling	0.0440	0.0374	0.0082	0.0211	0.0322	Schooling	0.0187	0.0234	0.0095	0.0342	0.0223
Real GDP (Seasonally Adj)	-0.0414	-0.0842	0.1017	0.0790	-0.0314	Real GDP (Seasonally Adj)	-0.0236	-0.0196	0.0995	-0.0019	0.0092
Agri price index	0.0000	0.0000	-0.0004	-0.0002	-0.0003	Agri price index	0.0004	0.0000	-0.0004	-0.0004	-0.0002
Rainfall	0.1117	-	-	-	-	Rainfall	-	-	-	-	-
Q1*Informal agri(t-2)	-2.4765	-0.4062	-0.2603	-0.0744	-0.1326	Q1*Informal agri(t-2)	0.4485	-0.4123	-0.1987	-0.1175	-0.4127
Q1	-0.0804	1.3794	0.2370	1.0677	1.4282	Q1	1.0157	0.7121	0.9559	1.2556	1.3885
Q2	-0.1268	1.2796	0.1189	0.9943	1.3623	Q2	1.0065	0.6381	0.8809	1.1817	1.2675
Q3	-0.1384	1.2800	0.0992	0.9590	1.3649	Q3	1.0071	0.6384	0.8639	1.1566	1.2678
Q4	-0.1257	1.2815	0.1047	0.9669	1.3683	Q4	1.0075	0.6377	0.8699	1.1613	1.2648

p-value <= 0.01

p-value <= 0.05

p-value <= 0.10

- สัดส่วนแรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่มีอายุและการศึกษาสูงขึ้น
- Real GDP มีผลอย่างมีนัยสำคัญในหลายภาคในกรณีแรงงานชาย
- ขณะที่ดัชนีราคาสินค้าเกษตรกลับมีผลในทางตรงกันข้ามและมีมากกว่าโดยเฉพาะกรณีแรงงานหญิง
- สัดส่วนแรงงานใน informal agri ในสองไตรมาสก่อนหน้าที่เป็น Q1 มีผลตรงกันข้ามต่อสัดส่วนของ informal non-agri ในไตรมาสปัจจุบัน
- ความผันผวนตามฤดูกาลมีมากโดยเฉพาะกรณีแรงงานหญิง

Male						Female					
Potential	BKK	Central	North	Northeast	South	Potential	BKK	Central	North	Northeast	South
Root MSE	0.0044	0.0031	0.0057	0.0113	0.0037	Root MSE	0.0092	0.0039	0.0126	0.0215	0.0084
Age	-0.0003	-	-0.0031	0.0024	-	Age	-0.0468	-0.0135	-	-	-
Age ²	0.0000	-	0.0000	-0.0001	-	Age ²	0.0005	0.0001	-	-	-
Schooling	0.0003	-0.0010	-0.0034	-0.0253	-0.0018	Schooling	-0.0015	-0.0205	-0.0273	-0.0452	-0.0149
Real GDP (Seasonally Adj)	-0.0526	-0.0364	-0.0349	-0.0162	-0.0177	Real GDP (Seasonally Adj)	-0.0248	0.0150	-0.0092	0.0172	-0.0084
Agri price index	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001	0.0000	Agri price index	0.0001	0.0000	0.0002	0.0001	0.0003
Rainfall	-	-	-	0.2502	-	Rainfall	-	-	-	0.2700	-
Q1*Formal non agri (t-2)	-0.0167	-0.0391	-0.1976	-0.5278	-0.0361	Q1*Formal non agri (t-2)	0.0485	-0.0893	-0.6917	-2.1265	0.3906
Q1	0.0833	0.0783	0.1929	0.3149	0.0614	Q1	1.2133	0.6346	0.4130	0.6716	0.2097
Q2	0.0759	0.0639	0.1551	0.2134	0.0547	Q2	1.2365	0.6115	0.3329	0.4555	0.2686
Q3	0.0747	0.0608	0.1462	0.1672	0.0506	Q3	1.2375	0.6080	0.2993	0.3559	0.2587
Q4	0.0732	0.0612	0.1459	0.2168	0.0535	Q4	1.2401	0.6084	0.3055	0.4177	0.2653

p-value <= 0.01
p-value <= 0.05
p-value <= 0.10

- Potential คือ ผู้ที่กำลังหางาน ผู้ที่ทำงานบ้าน และ ผู้ที่รอฤดูกาล
- จำนวนปีที่ศึกษาของเพศหญิงที่เพิ่มขึ้นจะทำให้สัดส่วนกลุ่ม potential ลดลง และลดลงมากกว่าแรงงานชาย
- Real GDP มีผลอย่างมีนัยสำคัญในกรณีแรงงานชาย
- ปริมาณน้ำฝนมีผลในทิศทางเดียวกันกับสัดส่วนแรงงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- สัดส่วนแรงงานของ formal non-agri ในสองไตรมาสก่อนหน้าที่เป็น Q1 มีผลต่อกลุ่ม potential ในทิศทางตรงกันข้าม ยกเว้นกรณีแรงงานหญิงในภาคใต้
- ความผันผวนตามฤดูกาลเกิดขึ้นในระดับที่แตกต่างกันในกรณีแรงงานหญิงและแรงงานชาย

Male						Female					
Not in labor force	BKK	Central	North	Northeast	South	Not in labor force	BKK	Central	North	Northeast	South
Root MSE	0.0093	0.0068	0.0063	0.0071	0.0070	Root MSE	0.0073	0.0064	0.0061	0.0063	0.0065
Age	-	-	-	0.0403	-	Age	0.0169	0.0373	0.0217	0.0404	0.0310
Age ²	-	-	-	-0.0004	-	Age ²	-0.0002	-0.0004	-0.0002	-0.0004	-0.0003
Schooling	0.0033	0.0070	0.0009	-0.0070	0.0003	Schooling	0.0107	0.0049	0.0157	0.0026	0.0102
Real GDP (Seasonally Adj)	-0.0972	-0.0884	0.0107	0.0190	-0.0693	Real GDP (Seasonally Adj)	-0.0240	-0.0462	0.0220	0.0217	-0.0164
Agri price index	0.0003	0.0002	0.0000	0.0001	0.0001	Agri price index	0.0002	0.0001	-0.0001	0.0002	0.0000
Rainfall	-	-	-	-	0.0408	Rainfall	-	-	-	-	0.0440
Q3*Informal agri (t-1)	-0.8757	0.1827	-0.1037	-0.0454	0.0931	Q3*Informal agri (t-1)	3.8943	0.1313	0.0528	0.1608	0.0399
Q1	0.2632	0.2067	0.1978	-0.3704	0.2246	Q1	-0.1279	-0.4415	-0.2831	-0.4497	-0.3562
Q2	0.2628	0.2039	0.1924	-0.3841	0.2203	Q2	-0.1272	-0.4486	-0.2879	-0.4650	-0.3653
Q3	0.2661	0.1693	0.2225	-0.3665	0.1818	Q3	-0.1416	-0.4648	-0.3034	-0.5069	-0.3767
Q4	0.2648	0.2070	0.1903	-0.3836	0.2178	Q4	-0.1266	-0.4450	-0.2888	-0.4611	-0.3697

p-value <= 0.01

p-value <= 0.05

p-value <= 0.10

- Not in labor force คือ ผู้ที่กำลังเรียนหนังสือ ผู้ที่พักผ่อน และผู้เกษียณอายุ รวมทั้งเด็ก คนชรา และผู้พิการ
- สัดส่วนแรงงานหญิงส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุน้อย และเพิ่มขึ้นในทิศทางเดียวกับจำนวนปีที่ศึกษา
- Real GDP มีผลอย่างมีนัยสำคัญในกรณีแรงงานชายในบางภาค ขณะที่ดัชนีราคาสินค้าเกษตรมีผลต่อทั้งแรงงานชายและหญิงในบางภาค
- ปริมาณน้ำฝนมีผลในทิศทางเดียวกันกับสัดส่วนแรงงานในภาคใต้
- สัดส่วนแรงงานของ informal agri ในไตรมาสก่อนหน้าที่เป็น Q3 อาจมีผลในทิศทางเดียวกัน
- ความผันผวนตามฤดูกาลมีค่อนข้างสูง

- แนวโน้มและวัฏจักรทางเศรษฐกิจส่งผลที่แตกต่างกันไปในแต่ละ sector และภาค
- ผลในระดับภาคที่ไม่ชัดเจนอาจเกิดภาพการเคลื่อนย้ายแรงงานในระดับภาคที่ไม่ชัดเจนและข้อมูลในระดับไตรมาสที่อาจไม่สะท้อนความผันผวนได้มากนัก
- ความผันผวนตามฤดูกาลในการจ้างงานสะท้อนให้เห็นถึงความยืดหยุ่นในการปรับตัวของแรงงานเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมและฤดูกาลทางเศรษฐกิจ
- ผลกระทบจากแนวโน้มและวัฏจักรทางเศรษฐกิจที่แยลงอาจถูกผ่อนคลายเป็นความยืดหยุ่นข้างต้นทำให้ผลกระทบดังกล่าวอาจไม่รุนแรงหรือเด่นชัดนักในบาง sector และภาค
- การปรับตัวของแรงงานที่ผิดไปจากความผันผวนตามฤดูกาลตามปกติอาจบ่งชี้ถึงกิจกรรมหรือวัฏจักรทางเศรษฐกิจที่ผิดปกติได้ (เป็นประเด็นที่ต้องศึกษาต่อไป)
- การพิจารณาการปรับตัวของค่าจ้างแรงงานและปัจจัยที่มีผลต่อค่าจ้างแรงงานอาจทำให้ภาพของผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อตลาดแรงงานไทยชัดเจนยิ่งขึ้น

- เรา (ธปท. หรือ TDRI?) ควรจัดทำดัชนีตลาดแรงงาน (labor market index) ที่สามารถบ่งชี้ถึงภาวะของตลาดแรงงานที่ตึงตัว (tight) และคลายตัว (slack) โดยคำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ความผันผวนตามฤดูกาล (seasonality) และการปรับจำนวนชั่วโมงการทำงานของแรงงาน เป็นต้น
- ดัชนีดังกล่าวอาจช่วยสะท้อนถึงความผันผวนทางเศรษฐกิจทั้งในระยะสั้นและระยะยาวผ่านการปรับตัวของตลาดแรงงานได้